

Editorial

Sumari

El vocal informa

Perspectives i propostes en formació

Projectes i objectius de la Vocalia de Treball

Nous formats en les publicacions de l'AAC-DG

Notícies

El Congrés d'Arxivística de Catalunya. *Arxius, Identitat i Estat*

De l'arxiu a l'arxiver

De professió, arxiver sanitari. Joan Antoni Jiménez

La Junta informa

La ineludible transició digital dels arxivers-gestors de documents

En el XIV Congrés d'Arxivística de Catalunya s'ha elegit nova Junta i aquest és el primer editorial que proposa. Aquest congrés no serà notícia ni serà recordat simplement per aquest canvi de representants, sinó que ho serà per la profunditat d'alguns dels temes debatuts. Feia temps –i és una percepció compartida entre molts dels professionals assistents– que no es manifestava una voluntat tan clara de canvis i modificacions, encarats tots ells cap a la millora de la professió, la visibilització més clara de les nostres funcions i la resolució de les mancances històriques que el col·lectiu pateix a Catalunya.

Un dels missatges més explícits plantejats és el de la manca de visió per part de la professió, manca de visió pel fet de no ser conscients dels canvis que està provocant la "digitalització" de tots els recursos documentals. I quan diem *digitalització* ens referim a la irremeiable producció digital de documents i a la irrevocable gestió de dades en aquest format.

Creure que podem esperar un cert temps a avançar clarament cap a aquesta nova realitat és errar de ple. Ens trobem davant d'un model que pot ser disruptiu davant la tasca que hem anat fent fins ara. Això en cap cas vol dir renunciar a la tradició funcional i fundacional dels arxius històrics i a l'amplíssim bagatge professional (mesurable en els quilòmetres de metres lineals de documentació que des del segle IX es preserven als arxius catalans) que s'ha abocat cap a aquest patrimoni documental. No. El que implica manca de visió és creure que els arxius històrics ja tenen prou feina amb la documentació dita analògica i que poc tindran a dir amb la nova documentació produïda en format digital.

Els arxius històrics han de reclamar la competència en matèria de preservació digital, però també se l'han de guanyar. I quan parlem d'arxius històrics parlem, en primer lloc, de l'Arxiu Nacional de Catalunya, però a continuació de la Xarxa d'Arxius Comarcals, dels arxius històrics municipals, de tots els arxius públics i privats amb documentació inactiva. Tenen aquests arxius la competència ben assignada? Hi podem confiar? O potser anem molt endarrerits i cal fer passos endavant de manera decidida, no fos cas que altres sectors professionals s'emportin definitivament aquesta responsabilitat, aquesta capacitat i, no oblidem, aquesta oportunitat d'optar a pressupostos més galdosos, derivats de l'ús i la implementació de noves tecnologies en aquest sector?

Però no oblidem que una transició digital passa també per continuar insistint en la implantació de sistemes de gestió de documents a l'interior de les organitzacions públiques i privades. Només ajudant a produir, gestionar i preservar documents autèntics i fiables des del primer moment podrem acomplir l'exigència social d'accés i transparència a la informació que cada vegada es manifesta amb més intensitat. Cal no oblidar que la funció dels arxius, siguin històrics o no, no és ja estrictament cultural, sinó per damunt de tot, social. Han de preservar la memòria, gestionar la informació i, a continuació, retornar-la a la societat o bé com a dades explotables o bé amb accions dirigides a produir evolució positiva, millora continuada i servei social i econòmic als nostres ciutadans i ciutadanes.

En aquest sentit, també es va manifestar en el dar-

www.arxivers.com

Edita:

Associació d'Arxivers-Gestors de Documents de Catalunya

Redacció:

Rocafort, 242 bis, 1r.

08029 Barcelona

Tel. i fax: 934 19 89 55

a/e: associacio@arxivers.com

Coordinació:

Gerard Mercadé

M. Luz Retuerta

Disseny i producció:

Disseny Visual, SL

Impressió:

Alpres, Mèxic 19

Dipòsit Legal: 292/89

ISSN: 0214-6924

FE D'ERRATA

En el darrer Butlletí de l'AAC-GD (número 107), en l'apartat de difusió de les empreses sòcies institucionals, vam cometre una errada, atès que en la ubicació en què havia de constar el logo de MDA Gestión de la Información hi apareixia el nom d'una altra empresa, en aquest cas de Gestor Químics, SL. Lamentem l'errada.

rer congrés la necessitat que la Subdirecció General d'Arxius i Museus faci un plantejament clarament més transversal de la funció dels arxius, tant en l'àmbit del disseny de polítiques com en el de les accions més directes. I és evident –i ho repetirem sovint– que l'adscripció a Cultura de la Subdirecció, en primer lloc, però sobretot de tants altres serveis d'arxius catalans, no és la més adequada i minva la nostra competitivitat mentre Cultura no visibilitzi la densitat real de la funció dels arxius.

Es tracta d'una transició que, a més, no podem fer sols. Cal cooperar i promoure la cooperació entre administracions públiques per definir polítiques en gestió de documents que no siguin excloents, sinó que sumin. Col·laborar per definir un marc comú de treball i una distribució de competències que permeti actuar de manera coordinada. Diputacions, Generalitat, municipis, però també fedataris públics, jutjats, Administració de la salut, etc. Només cooperant podrem definir una política d'arxius que tingui un calendari específic i que no es vegi determinat per la mera i puntual disponibilitat pressupostària o per calendaris catàrtics com el del 2014. No podem esperar que s'esdevingui o no un possible o impossible estat propi per donar continuïtat a la nostra tasca diària. No podem demorar la definició de polítiques a mitjà termini que mostrin un rumb, un full de ruta cap a objectius tangibles. Necessitem enfortir la professió coordinant-nos amb tots els agents que tenen com a missió la producció, gestió i preservació de dades, informació i documents.

Parlem de cooperació institucional, però també de cooperació professional amb altres sectors, com ara el dels documentalistes, informàtics, juristes, secretaris, registradors, interventors, agents culturals i socials, comerciants i empresaris. Hem d'apropar-nos i cobrir la necessitat que hi ha d'oferir serveis d'arxius a tots els professionals que participen en els procediments productors de documents per tal de configurar sistemes de gestió que permetin la resolució dels diferents objectius que busquen cada un d'ells. Cooperar vol dir no continuar sectoritzant excessivament i treballar en equip, de manera real, no pas mantenint el mètode de la reunió infinita.

El consens ha estat possible a petita escala, disposem d'experiències en molts arxius, sobretot de caire municipal, en què la participació dels diferents interlocutors ha acabat produint resultats molt productius. Ara manquen els grans acords que permetin afrontar els sistemes de gestió de documents d'organitzacions públiques i privades, a l'efecte de garantir el dret d'accés, la protecció de dades i la necessitat de transparència. És una exigència social que ens ha de permetre regenerar-nos democràticament. És necessari cooperar, finalment –i no per això és de menys importància–, amb el teixit empresarial per tal d'augmentar l'eficiència i l'eficàcia de l'activitat econòmica, intervenint en els sistemes de gestió i aprofundint en la responsabilitat social corporativa d'aquestes empreses. L'empresa privada necessita bona gestió i els arxivers-gestors de documents necessitem incrementar les oportunitats laborals de qualitat.

Però cal, evidentment, continuar formant professionals que meritin aquestes oportunitats laborals de qualitat. Per això cal continuar potenciant i polint la formació de primer nivell. El Congrés ha evidenciat que la formació s'ha d'orientar més encara a capacitar professionals que implantin sistemes integrals de gestió de documents, que disposin d'una visió transversal dels sistemes, que tinguin un vocabulari que permeti comunicar-se amb altres sectors professionals com l'informàtic, soci ineludible. Dominar el vocabulari TIC és ja una exigència que ens ha de permetre fer-nos entendre i defensar el nostre criteri. *Open data, Big data, Business analytics*, ontologia, dades no-estructurades, *datasets* i tants altres conceptes no haurien de deixar-nos sense resposta.

Sense control sobre el contingut ni sobre els processos productius, les organitzacions pateixen greus problemes. Els arxivers-gestors de documents oferim aquest control i el permetem. La formació també s'ha d'orientar a revitalitzar el sector dels arxius històrics amb propostes innovadores, que potenciïn, d'una banda, els coneixements clàssics, però també la capacitat sobre el repte de la preservació digital i, a més, ha de permetre que els arxius històrics facin una seriosa reflexió sobre les seves funcions i la potència de la informació que preserven. Si continuen conservant-la i prou, no ens entendreà ningú. Internet ha de ser la via de comunicació i de retroacció entre la ciutadania i els arxius històrics, motiu pel qual aquests arxius s'han d'adaptar a les necessitats i els requisits dels usuaris del segle XXI; és a dir, han de donar accés virtual als seus continguts i als documents que custodien. Cal una veritable revolució en aquest sentit. I aquest missatge no va dirigit exclusivament a la formació professionalitzadora, sinó que cal fer-lo arribar a la formació que s'imparteix en els graus. Diguem-ho clar. Els graus que habitualment havien estat el graner dels professionals de l'arxivística no estan formant els alumnes amb prou suficiència perquè després puguin treure el màxim rendiment a la seva formació professional. Cal, per tant, exigir a l'alumnat excel·lència en la preparació; però cal també exigir al professorat l'actualització dels seus currículums, de manera que estiguin a l'alçada de les noves necessitats. Cal fer una transició cap a una professió realment competitiva que deixi enrere els laments del passat. Aquells qui determinen la formació dels nostres professionals, amb l'ESAGED al capdavant, han d'afrontar amb valentia la formació de professionals amb excel·lència, per tal que eventualment pugui arribar a ser garantia d'un treball de qualitat i certificable. Per a fer-ho no poden abaixar la guàrdia en matèria de noves tecnologies, gestió empresarial, promoció dels valors culturals, socials i econòmics que es poden derivar del bon tractament arxivístic de la documentació que gestiona i preserva la professió arxivística.

Cal insistir en els punts estratègics destil·lats en el Congrés, però sobretot hem de començar a planjar-nos elevar el llistó de la nostra competitivitat professional.

La formació ha estat tradicionalment percebuda pels associats i associades com una de les cares més visibles de l'Associació. Durant tots aquests anys els cursos que ha ofert l'AAC-GD han estat una eina important per al reciclatge professional, per a posar-se al dia de bona part de les novetats que afecten la nostra professió.

En la situació actual, sense que aquesta funció hagi perdut vigència, s'afegeix, més que mai, un altre element a la formació: la necessitat d'oferir recursos perquè els arxivers d'aquest país tinguem el màxim de competències possibles per a poder-nos posicionar satisfactòriament en un entorn laboral i uns reptes professionals en transformació constant.

Amb aquesta fita, la Vocalia de Formació, amb estreta col·laboració amb la Vocalia de Treball, té com a objectius avaluar les necessitats formatives de la professió en tres àmbits: en el tècnic, pràctic i instrumental, en el normatiu i en el de l'autoocupació. Així mateix, vol aportar els recursos formatius necessaris per a donar resposta a aquests requeriments, i oferir una oferta formativa sensible als elements que podrien o haurien de donar forma a la professió.

Des d'aquest punt de vista, impulsarem la formació de caràcter tècnic per tal d'oferir, al conjunt dels associats i a la professió en general, eines que permetin un reciclatge continuat amb vista a poder estar al costat dels canvis o, fins i tot en alguns casos, provocar-los. Aquesta formació tècnica ha d'englobar des de la gestió fins als instruments, passant per les metodologies.

Estimularem la formació de reflexió sobre els rols dels arxivers i gestors de documents, fomentant la discussió científica i tècnica, l'avaluació d'experiències o la valoració de normativa nova, i la formació com a fòrum de comunicació, d'intercanvi d'idees, opinions i iniciatives.

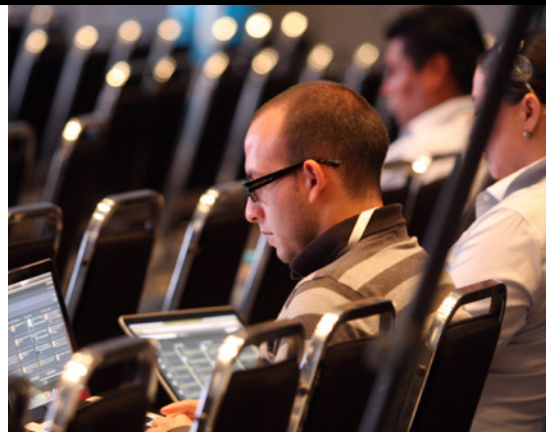
Fomentarem cursos orientats al coneixement de sortides professionals, recursos d'autoocupació i d'emprenedoria, de noves perspectives professionals, d'eines, recursos i tècniques de treball, de gestió i de prospecció laboral.

Dotarem de recursos orientats a l'acció cultural els col·lectius d'arxivers que ofereixen serveis més finalistes amb un retorn més visible a la societat, per tal de conèixer, reflexionar i articular discursos convincents al voltant de la dimensió social, tant del patrimoni documental que gestionem com de la nostra feina, centres i serveis.

Els instruments que utilitzarem en aquest procés formatiu seran tres:

En primer lloc, l'enfortiment de l'oferta de formació permanent que l'AAC-GD porta oferint des de fa anys i que permet una aproximació regular i sistemàtica al nou coneixement tècnic i professional.

En segon lloc, l'estudi, el disseny, el desenvolupament i la posada en funcionament de l'Aula Virtual de Formació de l'AAC-GD, que permetrà la realització de cursos en línia. Es tracta d'un format complementari al format presencial d'avui en dia, amb l'objectiu d'arribar a tot el territori d'una manera

més efectiva i eficient, i també a altres col·lectius professionals.

I finalment, la formació a mida d'un subjecte determinat. Entenem aquesta formació tant a demanda dels associats i associades, com a sol·licitud externa per part d'altres col·lectius professionals o del sector empresarial que requereixin respostes a la gestió de la informació corporativa. Aquesta formació es durà a terme sempre que la seva realització sigui assumible des del punt de vista organitzatiu i pressupostari per part de l'AAC-GD.

Volem que aquests tres instruments es vegin complementats amb la promoció d'intercanvis formatius i el desenvolupament de fórmules de formació informal. Els intercanvis formatius que volem establir són en dos àmbits. En primer lloc, volem afavorir l'intercanvi amb altres associacions d'arxivers, especialment de l'àmbit europeu. I en segon lloc, volem mantenir el contacte amb diverses organitzacions professionals per explorar les oportunitats de realització d'activitats de cooperació i benefici mutu.

Pretenem, doncs, potenciar la formació informal com a fórmula per a transferir coneixement entre els associats i professionals amb experiència i trajectòria laboral reconegudes i els nous arxivers i gestors documentals, per tal d'assolir una xarxa relacional dels associats que permeti la sociabilització del coneixement.

Un element clau per a la planificació i el desenvolupament de la formació que ofereix l'Associació ha de ser la implementació d'indicadors que ens permetin quantificar i qualificar l'eficàcia de la nostra formació. Analitzarem com caldrà recollir la informació i les dades que ens permetin avaluar el grau de transferibilitat d'allò après en el procés formatiu a la pràctica quotidiana, al dia a dia dels nostres llocs de treball. I tot plegat, com a element rellevant per a donar un segell d'excel·lència professional als arxivers i arxiveres catalans.

Per ser més eficaços a l'hora d'assolir aquests reptes, la formació continuada de l'AAC-GD i els estudis superiors en arxivística i gestió de documents del nostre país s'han d'abordar de manera coordinada assegurant que l'evolució de les dues esferes es basa en un enteniment comú de les necessitats de la professió en tots els àmbits, ja que la formació i el desenvolupament professional són essencials per a la professió.

Projectes i objectius de la Vocalia de Treball

Sara Folch

En els darrers anys, en el context de crisi financera i de contracció de la despesa pública, s'ha produït una important reducció de l'oferta pública de treball que fins ara havia absorbit laboralment la major part dels professionals de l'arxivística. En el sector laboral privat, la nostra professió és encara poc sol·licitada, tot i que la gestió documental s'ha fet un lloc indiscutible amb la implementació de sistemes de qualitat i amb l'aparició de l'oficina digital, però les funcions que ens són pròpies han estat generalment atribuïdes a altres professionals. L'arxiver continua sent un gran desconegut, un element aliè a l'estructura organitzativa de l'empresa privada, que, sovint, requereix perfils professionals que no s'adeqüen estrictament als perfils de la formació acadèmica rebuda, sinó que exigeixen una formació multidisciplinària i la disposició a assumir noves competències.

La situació, per tant, demana un esforç d'anàlisi i reflexió sobre la professió i les perspectives de futur laboral que se'ns obren per tal de trobar l'encaix professional en l'àmbit de l'empresa privada, sen-

nalment absent, com l'empresa privada i el món associatiu. En aquest punt, tenim probablement una assignatura pendent pel que fa a les estratègies de comunicació i difusió de la professió i la seva visibilitat pública que hem de resoldre fent un ús nou i desacomplexat de les xarxes socials i dels mitjans de comunicació tradicionals, però també establint línies de cooperació amb altres associacions professionals o amb entitats vinculades a l'àmbit de l'empresa o la promoció ocupacional.

En paral·lel, i amb resultats en el curt termini, el servei s'orienta al manteniment i la millora de l'assistència a l'associat en l'àmbit laboral a través, fonamentalment, de la dinamització de les eines actuals per a la recerca de feina.

Això vol dir, en primer terme, establir noves vies d'accés a les ofertes laborals, a través d'una cerca activa i sistemàtica a les bases de dades existents i d'establir lligams amb el teixit empresarial i amb la xarxa associativa professional, tant dins com fora del territori català. Cal també establir criteris per a seleccionar i publicar ofertes, atenent especialment

se deixar de vetllar pels interessos de la professió en el sector públic, on la figura de l'arxiver, prou reconeguda i consolidada en els darrers anys, pot veure's amenaçada per la dinàmica imperant de retallades, generalment poc fonamentades en criteris d'eficiència o d'estalvi a llarg termini.

En aquest sentit, des de l'AAC ens plantejarem intervenir a diferents escales: d'una banda, volem impulsar iniciatives de promoció i empoderament de la professió, que mirin d'incidir en la percepció que la societat té dels arxiviers, i que haurien de donar rèdits en l'àmbit laboral a mitjà i llarg termini, i d'altra banda, volem oferir respostes més immediates a les dificultats i les expectatives laborals dels associats i donar continuïtat a la tasca que des de l'Associació s'ha fet fins ara, adaptant les eines amb què ja comptem a la nova realitat laboral, i oferint-ne de noves.

No es tracta només d'estar amatents a l'evolució del mercat laboral i fer-ne un seguiment passiu, sinó d'incidir en el seu comportament: fer públic el nostre posicionament com a associació professional en relació amb les decisions i intervencions de l'Administració que es considerin inapropiades, oferir als associats recursos per a defensar les seves condicions laborals i promoure l'encaix dels professionals de la gestió documental i l'arxivística en els sectors en què la professió ha estat tradicio-

el perfil professional i les condicions retributives que es demanin, i avaluar de manera constant els resultats que se n'obtinguin per mirar d'adaptar-se als canvis i les tendències que es detectin en el mercat laboral o corregir-ne les deficiències.

En el mateix pla, es fa necessària també l'agilitació del funcionament de la borsa de treball, que probablement ha d'orientar-se cap a l'especialització de perfils professionals, a fi que l'Associació pugui plantejar-se una estratègia activa d'inserció laboral oferint serveis que puguin ser d'interès per a sectors professionals concrets.

Entenem, però, que també pot resultar d'interès per a l'associat tenir accés no mediat a les ofertes laborals que li permeti destriar-les basant-se en criteris propis. En aquesta línia, volem oferir eines i recursos d'orientació laboral accessibles a través del web, que han d'incloure un directori de cercadors més o menys especialitzats que reconguin i permetin fer cerques pel nostre perfil professional, però també recursos formatius per a la inserció laboral, l'assessorament en l'àmbit del lliure exercici de la professió, orientacions per a la superació dels processos selectius, etc.

Estem valorant també la possibilitat d'oferir a l'associat, en la mesura que puguem finançar-lo, un servei bàsic d'orientació jurídica davant les possibles situacions de desprotecció (impagaments,

reduccions salarials, etc.), que han augmentat amb la irrupció de la crisi, a fi de procurar-li eines per a la defensa dels seus interessos particulars allà on no arriben els mecanismes de denúncia i posicionament públic que pot utilitzar l'Associació per a defensar els interessos col·lectius.

En tot cas, volem transmetre que aquesta és una tasca constant, permanent i col·lectiva, que ateny a tots en la mesura en què treballem i/o esperem desenvolupar-nos professionalment com a arxivers o gestors documentals en els anys vinents.

Des de la Vocalia de Publicacions enviarem properament una comunicació als socis de l'AAC-GD perquè trieu si desitgeu continuar rebent el *Butlletí Informatiu de l'AAC-GD* en paper, o bé opteu perquè us trametem la publicació exclusivament en format digital. Des de la Vocalia de Publicacions creiem fermament que, per tal que el *Butlletí* esdevingui

Des de l'Associació entenem que és necessari que ens feu arribar queixes, sol·licituds i propostes, tant des del punt de vista privat com a través dels grups de treball de l'entitat, per tal d'ajudar-nos a entendre les dificultats a què, com a col·lectiu, hem de fer front, dotar-nos de mecanismes que ens permetin valorar-ne la magnitud i la incidència, i avaluar les estratègies i les eines que hem d'utilitzar per a defensar i promoure la professió. Agraïm per endavant qualsevol suggeriment o inquietud que tingueu, i esperem que l'adreceu a treball@arxiviers.com.

una publicació àgil i que faciliti la informació actual als associats, cal optar per una publicació exclusivament electrònica. No obstant això, i per tal que no es produeixi una fractura digital entre els nostres associats, seguirem enviant la publicació en paper als socis que ens ho demanin.

Nous formats en les publicacions de l'AAC-DG

Gerard Mercadé

Notícies

El Congrés d'Arxivística de Catalunya. Arxius, Identitat i Estat

Patricia Lloveras

La celebració del XIV Congrés d'Arxivística de Catalunya, que amb el títol *Arxius, Identitat i Estat* es va fer els dies 23, 24 i 25 de maig d'aquest any a la ciutat de Barcelona, ha estat un èxit de participació, tant en les inscripcions com en la part activa dels assistents als debats, i també pel que fa a l'elecció dels continguts, la qualitat dels ponents i l'organització del Congrés.

El programa, elaborat pel Comitè Científic, es va estructurar en deu ponències i dues taules rodones en què van participar professionals nacionals i estrangers que van desenvolupar els temes amb rigor i compromís.

D'acord amb el programa, dijous al matí, després de la inauguració del Congrés a càrrec dels representants de les institucions que van col·laborar en la seva celebració, el professor Borja de Riquer ens va relatar les seves experiències com a usuari investigador en diferents arxius, tant de l'Estat espanyol com de Catalunya. Va destacar els seriosos problemes d'accés a la documentació, sense justifi-

ficació legal, i la manca de transparència en alguns d'aquests centres d'arxiu.

El senyor Jens Boel ens va explicar quines són les recomanacions de la UNESCO en matèria d'arxius i de gestió documental, què s'ha de fer en casos de guerra, d'estats que s'independitzen d'un altre, d'unió de dos estats, de secessió, etc. I, a tall d'exemple, ens va explicar el cas del règim especial d'autonomia de l'illa de Groenlàndia –que encara forma part del regne de Dinamarca–, en què ell va participar directament. Es tracta del procés de restitució dels documents propis que, després d'haver estat en els arxius de Copenhaguen, han tornat a Groenlàndia. Per últim ens va presentar el programa de la Memòria del Món, iniciativa per a promoure el patrimoni compartit amb l'objectiu de crear la consciència universal del caràcter únic de la humanitat mitjançant el registre de projectes i manuscrits de significació universal.

A continuació, la senyora Trudy H. Peterson ens va exposar les seves experiències laborals en en-

Joan Antoni Jiménez fa balanç de la tasca desenvolupada al capdavant de l'AAC-GD

Joan Soler Jiménez, president de l'AAC-GD, amb els nous membres de la Junta

Trudy H. Peterson durant la seva ponència "El rol dels arxius en l'enfortiment de la democràcia"

càrrecs relacionats amb els arxius i la memòria col·lectiva, en què va destacar la importància dels documents com a base dels drets dels ciutadans, la manca de transparència en els estats democràtics i les contínues denegacions d'accés injustificades amb què encara es troba. Per tancar la ponència ens va explicar quines estratègies ha seguit, en projectes que ha portat a terme, pel que fa a la documentació d'arxiu en casos d'unificació o independència d'estats.

El mateix dia, a la tarda, van impartir les ponències el senyor Karell Velle i la senyora Hana Habjan. En primer lloc, el senyor Velle ens va explicar el sistema d'arxiu de Bèlgica, com el van implantar en les tres regions que conformen el país, quins canvis normatius i de modificació d'estatuts van fer i encara estan fent. Va destacar com a principis bàsics per a implantar els canvis la preservació acurada de la informació i la documentació, la transparència en tots els passos del procés com a garantia de democràcia i els arxius com a garants de la memòria col·lectiva de la societat.

En la mateixa línia, la senyora Habjan va fer un retrat de la situació dels arxius abans del procés d'independència d'Eslovènia de l'antiga Iugoslàvia i durant aquest procés, de com es van constituir, de quins sistemes de salvaguarda van aplicar als documents d'arxiu durant el procés bèl·lic que varen patir per aconseguir la independència. Va destacar que la restitució dels arxius i els drets de successió no va ser un procés nou per a Eslovènia, ja que històricament havia patit altres canvis polítics. La ponent va finalitzar la seva presentació amb l'explicació de les estratègies que van elaborar i aplicar en aquest procés de restitució que encara no ha acabat.

Divendres al matí, el senyor Ramon Alberch i la senyora Àngels Suquet ens van presentar la ponència, elaborada juntament amb Josep Matas i Pilar Cueva, sobre la situació dels arxius del SAC a Catalunya, en què van fer un repàs de la normativa jurídica, passant per l'anàlisi de la legislació estatal i la legislació autonòmica, i en què van destacar com a punts més importants la Llei d'arxius i documents, la irrupció de l'Administració electrònica i les normes ISO a l'arxivística i la gestió documental. Al final, davant del supòsit que Catalunya obtingués un sistema propi, suggeriren unes propostes tècniques,

de canvi normatiu, desenvolupament i adaptació de lleis a la situació actual i a una nova administració, i d'altres de caire polític, com el canvi d'adscripció de la funció arxiu a un departament de l'Administració més transversal.

Enllaçant amb aquesta temàtica, seguidament, el senyor Xavier Bernadí va fer un repàs històric competencial des de la República, passant per la restauració de la Generalitat i l'Estatut d'Autonomia de 2006 fins ara. Ens explicà, també de manera clara i concisa, el concepte d'Estat propi, la distinció entre fons propis i fons comuns, què és la successió d'estats i què comporta, a quins convenis internacionals ens hauríem d'acollir en el tema dels arxius en cas que Catalunya assolís l'estat propi. Va suggerir un seguit de propostes per a anar treballant, per a anticipar-nos, quines estratègies ja podem desenvolupar, com la de cercar el suport internacional, constituir un grup d'experts interdisciplinari que elabori un full de ruta i posar fil a l'agulla.

La primera taula rodona, composta per arxiviers catalans que varen debatre sobre els diferents punts de vista el concepte de patrimoni, totes molt interessants, que van provocar, juntament amb el que es va parlar ens les altres dues ponències del matí, un intens i llarg debat entre els assistents i els ponents.

La tarda del mateix dia es van explicar dos plantejaments per a fomentar la transparència en l'Administració pública: la senyora Nagore de los Ríos, com a promotora de l'Open Data, presentà aquest projecte com a exemple de transparència, participació i col·laboració. És un nou model de governança el fet de difondre tota la informació pública perquè els ciutadans també coneguin les dades a partir de les quals es prenen les decisions polítiques.

En segon lloc, el professor David Sancho plantejà un sistema d'informació que fomenta la transparència basat en la solidesa de les dades. Per a aconseguir-ho s'ha de tenir en compte de quina manera s'han de presentar les dades, com les ha de rebre la ciutadania, de quina manera la societat civil i les empreses han de col·laborar en aquest nou model d'obertura de dades. En resum, aquest nou model d'Administració ha d'oferir les dades de manera específica i veraç a la ciutadania i ha d'aconseguir així més transparència governamental.

Dissabte els membres de la taula rodona sobre arxius i moviments socials varen constatar la importància de la gestió documental i la custòdia per part dels arxiviers dels fons documentals dels moviments alternatius com a fonts primàries per a l'estudi i la investigació sobre els canvis històrics de la nostra societat i també com a exigència continua de transparència de les actuacions de les administracions públiques.

El Congrés es va cloure amb la ponència de Toni Soler i la seva visió particular dels arxius i la identitat col·lectiva. Seguidament, es van llegir les conclusions elaborades pel Comitè Científic i es va tancar la jornada amb la corresponent clausura institucional del XIV Congrés d'Arxivística de Catalunya.

A continuació, es relacionen les conclusions. Reunit el Comitè Científic del XIV Congrés

d'Arxivística de Catalunya, que amb el nom *Arxius, Identitat i Estat*, ha aplegat a la ciutat de Barcelona més de dos-cents professionals de l'arxivística i la gestió de documents, i després d'escoltar les ponències i debats, proposem l'adopció de les conclusions següents:

Vols veure les ponències del Congrés?

www.youtube.com/channel/UCBYpo0tIcETZX00rJ8tew/videos

1. Reclamar a la Generalitat de Catalunya que apliqui, desenvolupi i, si escau, actualitzi la legislació en matèria d'arxius de la qual ja disposa per tal d'assolir el màxim desenvolupament del Sistema d'Arxius de Catalunya.
2. Reiterar la reclamació a la Generalitat de Catalunya del canvi d'adscripció de la funció arxivi i gestió de documents per tal de poder desenvolupar les competències que li són pròpies des d'una posició més transversal.
3. Requerir que es cobreixi la vacant de la Subdirecció General d'Arxius i Gestió Documental, òrgan director del Sistema d'Arxius de Catalunya.
4. Reclamar al conjunt de les administracions que s'actui en l'establiment de polítiques i òrgans que

garanteixin la preservació correcta dels documents produïts en suports electrònics.

5. Reclamar a la Generalitat de Catalunya una planificació estratègica que defineixi una política pública d'arxius i de gestió de documents que afronti les necessitats actuals i prevegi els reptes de futur.
6. Esgotar totes les vies legals actualment vigents per tal d'assumir la gestió i titularitat totals dels fons documentals propis de Catalunya.
7. Impulsar la creació d'un grup de professionals que elabori el full de ruta que prevegi els escenaris possibles en l'àmbit dels arxius en el context de creació d'estructures d'estat.
8. Mantenir i intensificar els contactes amb organismes internacionals d'àmbit arxivístic per tal de traslladar-los la situació dels arxius al nostre país i informar-los del procés iniciat.
9. Recordar el valor dels arxius i del patrimoni documental en la preservació de la memòria històrica i de la identitat dels pobles.

Barcelona, 25 de maig de 2013

De l'arxiu a l'arxiver

De professió, arxiver sanitari.
Joan Antoni Jiménez

Si haig de ser sincer, quan al final dels anys vuitanta, estava estudiant l'especialitat d'Història Contemporània a la Universitat de Barcelona, difícilment se'm va passar pel cap que la meua feina seria la d'arxiver-gestor de documents. Com la majoria de professionals, no vaig néixer amb un gen arxivístic que predeterminés el meu futur laboral i, en canvi, ara, realment em costa pensar que pogués ser d'una altra manera. Malgrat que ja havia començat a treballar uns anys abans, el meu itinerari arxivístic no va començar fins que una arxivera no vocacional em va donar l'oportunitat de relacionar-me amb quadres de classificació i sèries documentals a l'Arxiu Central de la Conselleria de Salut l'any 1991. Sempre li estaré agraït que m'obligués a entrar en contacte amb l'AAC mitjançant algun dels seus cursos de formació continuada (encara recordo el de Michel Roberge a l'Hotel d'Entitats de la Pau) o algunes de les visites a arxius de dissabte al matí. Al final de l'any 1993, el Servei Català de la Salut va decidir crear un arxiu central propi i vaig poder optar a posar-lo en funcionament, amb la implantació d'un primerenc sistema de gestió de la documentació (SGD), seguint una mica les pautes del que la companya Montse Canela havia implementat al Departament de Cultura. Havia aterrat el primer arxiver al sector de la salut. I aquest descobriment va ser transcendental per a mi, perquè si bé la meua feina era la d'arxiver, la meua vocació era la d'arxiver sanitari!

Des de llavors el meu currículum de gestor de documents s'ha anat ampliant amb activitats clarament formatives, com el màster d'Arxivística –allà vaig coincidir amb algunes de les millors persones que he conegut: en Jaume, la Gràcia, l'Anna i la Patrícia– o els congressos d'arxivística, un referent científic i alhora d'esbarjo i relació distesa entre els professionals. Aquests anys estan plens de records del

meu pas per l'arxivística: la lliçó d'en Josep Fontana a la inauguració de la Conferència Europea d'Arxius a Barcelona l'any 1997, o les conferències d'Hugo Stibbe sobre l'ús de l'ISAD(G) o de Hans Hofman sobre els arxivers en el seu paper de caçafantasmes de documents en l'era digital. Però no només això, en el pla més social, qui no recorda l'anècdota de la sobtada marxa del director d'un centre de documentació salmantí a les Jornades de Lleida, la divertida estona que ens van fer passar en Quico el Célio i companyia a Tortosa, l'entretingut vídeo dels arxivers de Terrassa o els més de dos-cents arxivers cantant les corrandes dels arxius a la Seu d'Urgell? Pel que fa als projectes de l'àmbit laboral, l'SGD al CatSalut ha estat la meua gran ocupació, però, sense dubte, el gran repte professional ha estat l'assessorament en gestió documental a centres sanitaris, sense oblidar les històries clíniques, qüestió que per la seva transcendència i afectacions mereixeria una tesi doctoral.

Paral·lelament vaig desenvolupar algunes tasques que em van fer créixer professionalment, com la participació en el grup de treball dels documents de gestió de la Comissió Nacional d'Avaluació i Tria de Documentació i, més tard, com a membre de la mateixa Comissió.

Una altra de les meves vocacions ha estat la cooperació internacional. Així, al principi dels anys noranta vaig fer un postgrau sobre el món àrab i un altre sobre el Magrib, i posteriorment un màster en Cooperació Internacional i Desenvolupament durant dos anys, cosa que em va permetre conèixer de prop el món de la solidaritat. Aquest bagatge em va ajudar a entrar en contacte amb l'àmbit associatiu a través d'entitats sense ànim de lucre i ONG, especialment la Xarxa d'Enllaç amb Palestina. Sense dubte, aquest lligam amb els països àrabs em va donar l'oportunitat de viure una experiència

realment inoblidable amb els viatges dels estius de 2004 i 2005 a Palestina per col·laborar en projectes de cooperació. En aquells moments, l'arxivística també va ser-hi present, atès que vaig tenir la possibilitat d'explorar algunes opcions de projectes de recuperació d'arxius.

Capítol a part mereix el fet d'haver estat al capdavant de l'AAC durant aquests últims vuit anys. La meua implicació en el món associatiu ha marcat el meu camí professional, atès que m'ha fet percebre aquesta professió des de diferents perspectives i m'ha ajudat no només a eixamplar el coneixement sinó també a descobrir les variades interrelacions del complex món dels arxius. En aquests vuit anys, tant jo com el fantàstic equip humà que m'ha acompanyat, hem actuat amb honestat, hem mirat de ser conseqüents amb les nostres idees i conviccions, hem intentat ser el màxim de conciliadors i hem cercat l'acord sempre que ha estat possible, no hem defugit la nostra responsabilitat en la presa de decisions, crec que hem estat transparents en la gestió i que hem defensat el col·lectiu professional en tot moment. Segurament hem tingut algunes mancances, però penso que, en general, hem desenvolupat la nostra comesa amb el màxim de professionalitat i rigor, així com amb grans dosis d'il·lusió.

A més, ha estat un enriquiment en l'àmbit personal el fet d'haver pogut treballar al costat de col·legues, tan generosos en la seva dedicació i a la vegada tan afables en el tracte, com en Josep Maria, la Marta, l'Emília, el Joan, el pare Marc, la Pat, el Miquel, el Pep, la Carme, l'Albert, l'altre Albert, la Coia, l'Ana, la Luz, la Betlem, el Juanjo, la Glòria... i la Maria, és clar! De tots en conservo un record molt especial i un sentiment d'agraïment que va començar com a compromís associatiu i ha esdevingut amistat.

I ara, vint-i-dos anys després de la meua arribada al món dels arxius, què ha canviat?, què ha millorat?, quins són els dèficits o els reptes de la professió? Certament, el canvi ha estat abismal. Al començament, l'arxivística a Catalunya era una professió ba-

sada en un model de treball individual i, a poc a poc, amb l'increment de la formació i els coneixements, s'ha anat produint un trànsit cap a un model més coral i participatiu, amb l'objectiu de respondre a la necessitat de debatre, discutir i contrastar els fonaments teòrics de la metodologia arxivística. Així, l'eixamplament de les perspectives i la cada vegada més necessària interrelació amb altres professionals de sistemes i d'organització, tecnòlegs, juristes, etc. ens ajuden a afrontar els reptes que ens planteja la realitat d'avui dia, molt més complexa i canviant.

Entre els dèficits i/o desafiaments que té plantejats el col·lectiu professional, crec que, a banda dels que s'han explicat de manera reiterada al llarg de l'últim congrés, hem de mirar de potenciar la presència de l'arxiver-gestor de documents en la societat, i en això les polítiques de transparència són un gran aliat, hem d'acabar de definir el paper que volem que tingui l'arxiver-gestor de documents en la societat del coneixement, hem de fer-nos visibles a les organitzacions amb l'aplicació de l'SGD, hem d'aprofundir en el pas del model docucèntric al model datacèntric i en la construcció d'ontologies per a la web semàntica, hem de convertir-nos en un veritable *think tank* en la nostra qualitat de representant social i professional, etc. Com es pot comprovar, en contra dels pronòstics i vaticinis de les empreses de programari, la funció arxiver no és una funció en estat terminal, sinó que ha adquirit un protagonisme estratègic fonamental, en la mesura en què la documentació s'entén com un dels principals actius de l'organització.

Per últim, m'agradaria reivindicar el paper cabdal que ha tingut l'AAC al llarg dels seus vint-i-vuit anys d'existència en aquest procés de transició cap a una visió més integradora i interdisciplinària del que és l'arxivística. Sense dubte, l'aportació del teixit associatiu és un element indispensable per a fer avançar la nostra professió i penso que ens permet albirar el futur amb un cert grau d'optimisme.

COMPOSICIÓ DE LA JUNTA

Presidència

Joan Soler Jiménez
joan.soler@terrasa.cat

Vicepresidència

Vicenç Ruiz Gómez
vruiz@catalunya.notariado.org

Secretaria

Josep Ribas Solà
jribass@gencat.cat

Tresoreria:

Marta Munuera Bermejo
m.munuerabermejo@gmail.com

Vocalia de Relacions Institucionals

Dolors Visa Oró
dvisao@bcn.cat

Vocalia de Treball

Sara Folch de la Fuente
sara_folch@yahoo.es

Vocalia de Serveis

Juanjo Vas Rafael
juanjoavas@gmail.com

Vocalia d'Activitats

Betlem Martínez Raduà
mbmartinez@gencat.cat

Vocalia de Recerca

Jordi Serra Serra
serra@ub.edu

Vocalia de Difusió

Mònica Sesma Siuraneta
msesma@paeria.cat

Vocalia de Comunicació

Olga Tàpias Sánchez
otapias@ajsabadell.cat

Vocalia de Didàctica

Núria Batlle Cabello
nbatlle@gencat.cat

Vocalia de Publicacions

Gerard Mercadé Pié
gmercade@gencat.cat

Vocalia de Formació

Carles Quevedo García
cquevedo@gencat.cat

La Junta informa

Acords de la Junta directiva

Sessió 4/2013

- Aprovació de la candidatura presentada per SOM14 i convocatòria de la Junta General Ordinària i Extraordinària per al dia 24 de maig, en el marc del Congrés d'Arxivística.

Assemblea General

- Aprovació de la memòria del 2012, de l'estat de comptes i del pressupost de l'any 2013.

Sessió 5/2013

- Nomenament del Sr. Joan Soler com a representant de l'AAC-GD al Consell Nacional d'Arxius (CNA) i a l'Steering Committee of the Archive (SPA).
- Nomenament del Sr. Jordi Serra com a represen-

tant de l'AAC-GD a l'Asociación Española de Normalización y Certificación (AENOR).

- Nomenament del Sr. Vicenç Ruiz com a representant de l'AAC-GD a la Coordinadora de Asociaciones de Archiveros Españoles.

- Activació i planificació de les vocalies de Relacions Institucionals, Activitats, Didàctica, Difusió, Comunicació, Publicacions, Treball i Estatus Professional, Serveis, Recerca, Secretaria, Tresoreria, Vicepresidència i Presidència.

Moviments de socis

Altes: 4

Baixes: 2

Canvis de condició: 3

HORARI D'ATENCIÓ

Suport administratiu:

Maria FUNÉS
Dilluns i dijous: de 15 a 19 h
Dimarts, dimecres i divendres:
de 9 a 15 h